

ARENDALE KOMMUNE

Stab - Oppvekst

Kunnskapsdepartementet

Dato: 02.06.2015
Vår ref: 2015/2893 - 7
Deres ref:
Arkivkode: B08
Saksbeh.: Bjørg Løhaugen
Tlf.: 37013274

Høringsuttalelse fra Arendal kommune - NOU 2015:2

Arendal Bystyre behandlet høringsuttalelse til NOU 2015:2 "Å Høre til. Virkemidler for et trygt psykososialt skolemiljø" i bystyremøte 28. mai 2015.

Ungdommens bystyre i Arendal kommune behandlet høringen i møte 30. april. Deres innspill følger til slutt i denne uttalelsen.

Under følger høringssvaret.

Arendal bystyre ser svært positivt på arbeidet som utvalget har redegjort for gjennom NOU 2015:2 og vil understreke viktigheten av at temaet får oppmerksomhet og fokus. Utredningen "Å høre til. Virkemidler for et trygt psykososialt skolemiljø" inneholder rundt 100 ulike tiltak. Denne høringsuttalelsen fra Arendal bystyre tar ikke mål av seg å kommentere alle de ulike tiltakene. Det er gjort noen valgt i forhold til områder og tema som berører kommunen særskilt.

1.4 Fem målsettinger for statens arbeid

Basert på målet om at elever skal ha et trygt og inkluderende skolemiljø, ulike typer kunnskap om oppfyllelsen av målet og forskning om hva som skaper og opprettholder trygge psykososiale skolemiljøer uten krenkelser, vil utvalget trekke frem fem målsettinger. Disse henger tett sammen med utfordringene vi identifiserte over. Slik utvalget ser det bør den fremtidige statlige innsatsen rettes inn mot følgende fem målsettinger:

1. Bedre rettssikkerhet og rettsvern for elevene og en mer effektiv håndheving av opplæringsloven kapittel 9a.
 2. Skolekulturer gjennomsyret av nulltoleranse for krenkelser, mobbing, diskriminering og trakassering.
 3. Bedre involvering og samarbeid med elever og foreldre.
 4. Tydeligere ansvarliggjøring av skoleeieren og skolen og økt kapasitet/kompetanse til å arbeide langsiktig og systematisk med skolemiljø, krenkelser, mobbing, diskriminering og trakassering.
 5. Et styrket støttesystem med tydelig ansvars- og oppgavefordeling.
- (NOU 2015:2 s. 20)

Arendal bystyre mener at dette er viktige momenter i arbeidet for å skape et godt psykososialt skolemiljø og støtter utvalgets målsettinger.

Kap 12

Nullvisjon

Arendal bystyre støtter utvalgets forslag om at en nullvisjon for mobbing opprettholdes.

Side 1 av 5

Kap 13:

Skolenes generelle kapasitet til endringsarbeid og implementering må bedres. Dette må skje gjennom opplæring av skoleledere og oppfølging av skoleeiere

For å gjøre en god jobb må man ha riktig og tilstrekkelig kompetanse. Arbeid med skolemiljø krever både kunnskap om samhandling og relasjonsbygging, og juridiske kompetanse. Det er viktig at det legges til rette for opplæring om dette. Opplæringen kan medføre behov for ressurser, både ved at man må sette inn vikar for personale som er på kurs og det må kanskje leies inn kursholdere. Det er viktig at det bevilges tilstrekkelige rammer til gjennomføring, dersom tiltaket settes i gang.

Kap. 15

Sentrale prinsipper i barnekonvensjonen lovfestes i opplæringsloven kapittel 1 og i kapittel 9a.

Barnekonvensjonen ble ratifisert i Norge i 1990. Konvensjonen har imidlertid hatt mindre fokus i Norge, på tross av at den har status som norsk lov.

Å ta barnekonvensjonen inn i opplæringsloven vil ikke endre konvensjonens formelle status, men det vil medføre at konvensjonen i større grad får fokus i det daglige arbeidet med å ivareta barnas rettigheter. Arendal bystyre støtter utvalgets forslag.

Tydeliggjøring av lovens punkt på flere områder

Opplæringsloven og kap 9a kan være krevende å forstå. Anvendelsen av den skjer i stor grad av fagpersoner uten formell juridisk kompetanse. Det kan derfor være svært nyttig at lovteksten endres og gjøres enklere. Dette vil også komme brukerne av skolesystemet til gode, og det vil være lettere for foresatte å kunne lese og forstå egne rettigheter.

Skoleeiere gis en lovpålagt plikt til å gi medlemmer i brukerorganene opplæring, slik at de kan utføre vervet sitt på en forsvarlig måte.

Medlemmer av foreldreutvalg, samarbeidsutvalg og skolemiljøutvalg er dels ansatte i skolen, dels foresatte som ønsker å gjøre en innsats for skolen. Foresatte møter uten andre særlige kvalifikasjoner enn at de har et engasjement. Hvis medlemmene i større grad veiledes i både offentlig forvaltning, saksgang og organets oppgaver, vil det være lettere for dem å kunne bidra med sin kompetanse og ha konstruktive innspill. Arendal bystyre støtter forslaget.

Det lovfestes et forbud mot gjengjeldelse overfor elever eller foreldre som melder fra om at eleven er krenket.

Forslaget bør være unødvendig, men for å skape ekstra trygghet for foreldre og elever kan det være hensiktsmessig å innføre en slik paragraf.

Kap 16

Førsteinstans er Barneombudet, som er et lavterskeltilbud og behandler klager etter § 9A-10. Barneombudet gis myndighet til å sanksjonere skoleeiere som ikke har gjort nok for å stoppe krenkelsene og sørge for at eleven får et trygt psykososialt skolemiljø i etterkant.

Det lovfestes hjemmel for å pålegge administrative sanksjoner og reaksjoner mot skoleeiere som ikke oppfyller kravene i kapittel 9a, for tilsynsmyndigheten og Barneombudet og klageinstansen.

Arendal bystyre har ingen innvendinger mot at klager etter ny paragraf § 9A-10 følges opp av Barneombudet.

Alle utdanningsinstitusjoner som tilbyr lærerutdanning eller etter- og videreutdanning for lærere eller skoleledere, bør undervise i utdanningsrett.

Ansatte i skolesektoren må i økende grad forholde seg til lovtekster og paragrafer. Kunnskap om dette har så langt vært noe man har måttet tilegne seg gjennom erfaringer i yrkeslivet. Det vil være svært positivt dersom utdanningsrett i større grad blir integrert i utdanningene.

Kap. 17

I meldingen fremhever utvalget at PP-tjenesten med sin spesialistkompetanse er en viktig del av skoleeierens støttesystem i kampen mot mobbing. PP-tjenesten har en viktig rolle i å bistå skolene med kompetanseheving og organisasjonsutvikling for å bygge gode psykososiale læremiljøer. Utvalget vil ha en satsing på *Inkluderende skole* og foreslår at PP-tjenesten får en sentral rolle.

Systemrettet arbeid

Arendal bystyre støtter at PP-Tjenesten sitt systemrettede arbeid må ha fokus på hva som er bra for **alle** elever. Det er et mer riktig og logisk fokus som også vil favne de svakeste og vil kunne bidra til et mer likeverdig tilbud til alle elever. Elever med spesielle behov er ikke en løsrevet og statisk gruppe, men en gruppe som befinner seg i en kontekst hvor det foregår en gjensidig interaksjon med omgivelsene. Denne tenkningen vil også i større grad sikre inkludering av alle elever i et klassemiljø.

Organisasjonsutvikling og kompetanseheving

Videre støttes det at PPT får nødvendig gjennomslagskraft for å drive med organisasjonsutvikling og kompetanseheving. Dette må tydeliggjøres gjennom et mandat som presiserer handlingsrommet og PPTs rolle i arbeidet. Organisasjonsutvikling og kompetanseheving vil ofte følge i kjølevannet av eller som en forberedelse til det systemrettede arbeidet, og vil stille nye krav til kompetanse og metodevalg i PPT.

Ressurser fra Statped til PPT

Arendal bystyre ser positivt på at det overføres ressurser fra Statped til PPT. Dette bør omfatte Statped, med unntak av den delen som tilbyr individrettet bistand i forhold til syn, hørsel og språk. Statped sitt systemrettede arbeid i kommunen oppleves ofte å være identisk med PPT sitt fokus

Psykososiale miljø

PP-tjenesten har kompetanse og deres rolle i forhold til det psykososiale miljøet, herunder mobbesaker, bør styrkes og tydeliggjøres. PPT er og skal være en uhildet instans med god kartleggings og observasjonskompetanse. Det kan være en styrke i mobbesaker.

Kunnskapsdepartementet bes om å utrede om det bør utarbeides en veiledende norm for bemanningen i PP-tjenesten.

Det er i dag forskjeller mellom kommuner i forhold til dimensjonering av PPT i forhold til lovpålagte oppgaver som skal løses. Arendal bystyre mener at kommunene selv må dimensjonere sine tjenester etter behov og organisasjonsmodeller. Det bør være kompetansekrav til de ansatte som er tydeligere enn de som finnes per i dag.

Kap. 19

Skolebasert kompetanseutvikling bør prioriteres i fremtidige etter- og videreutdanningstiltak. Dette betyr at departementet må vri bruken av de statlige kompetansemidlene fra videreutdanning til skolebasert etterutdanning.

Arendal bystyre er positive til tiltak som foregår ute på den enkelte skole – skolebaserte etterutdanninger.

Samtidig er det viktig at dersom kravene om særskilt fagkompetanse i fag for lærere som underviser i disse opprettholdes, så har kommunene stort behov for bistand til videreutdanning også i årene fremover. Arendal bystyre er derfor usikre på om det bør gjøres en omprioritering av midlene som i dag brukes til videreutdanning.

Det må være nok midler til nødvendig videreutdanning i forhold til lærerkompetanse og til skolebasert etterutdanning innenfor arbeidet med å skape gode psykososiale miljøer.

Kap 21.

En ny statlig satsing – "Inkluderende skole".

Utvalget beskriver en omfattende nasjonal satsing på kompetanseheving for å fremme et godt psykososialt miljø. Arendal bystyre ser positivt på tiltaket, og støtter at det legges opp til at kompetansetiltak skjer ute på den enkelte skole – skolebasert kompetanseutvikling. Arbeide med skolemiljø må være tiltak som involverer alle ansatte. At skoleeier tas med i prosjektet er sentralt, både for å styrke kompetansen på dette nivået og for at skoleeier kan bistå skolene i arbeidet med satsingen.

Andre kommentarer:

Generelt fremstår utredningen som grundig og med mange gode forslag til tiltak. Arendal bystyre vil påpeke at en rekke av tiltakene vil kreve ressurser å gjennomføre. Det er viktig at det bevilges rammer for tiltakene, slik at kommunene kan gjennomføre og følge opp de som blir vedtatt.

Det vurderes som særlig positivt at dialog med eleven selv og med elevens foresatte understrekes så tydelig. Både i forebyggende sammenheng, men også der problemer har oppstått.

Det er positivt at utvalget i stor grad har tatt med utfordringer som er knyttet mot digital mobbing. Dette er områder som ikke kun gjelder skolehverdagen, men foregår i og utenfor skolen. Handlingene berører elevene også gjennom skoledagen og det er derfor viktig at skolen er oppmerksom på feltet. Videre at man i undervisningen kan legge opp til å øke elevenes kunnskap om digitale virkemidler og jobbe med opplæring i digital kommunikasjon.

Med hilsen

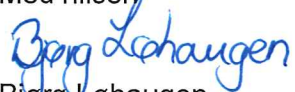
Einar Halvorsen
Ordfører

Ungdommens Bystyre (UB) i Arendal kommune behandlet høringsuttalelsen i sitt møte 30.04.2015. De vil påpeke følgende.

- Opplæringsloven § 9A bør styrkes i skolen.
- Elever, elevråd og foresatte bør bli mer inkludert i prosesser på skolen.
- Kommunene bør få bøter dersom ikke de oppfyller nasjonale krav.
- Mobbing bør få større konsekvenser for mobber, hjem og politi bør kontaktes raskere
- UB ønsker mer informasjon til hjemmet og at foresatte er mer involvert i det som skjer på skolen.
- Det må settes inn mer tiltak mot mobbing på skolen. Det skal være nulltoleranse for mobbing.
- Dersom alle tiltak er satt inn og det ender med at noen bør bytte skole så mener UB at det er mobberen som skal bytte skole, ikke mobbeofferet.
- Alle elever bør ha et eller to obligatoriske møter hos helsesøster i året.
- UB ønsker at det skal tas tak i mobbing så tidlig som mulig.
- Lærere bør sendes på flere kurs for å lære å håndtere mobbing.
- UB mener klassens time jevnlig bør ta opp temaet mobbing.
- Det bør være flere aktivitetsdager og felles aktiviteter på skolen for å styrke samhold og det psykososiale læringsmiljøet.

- Elever bør få opplæring i hvilke konsekvenser mobbing kan føre til, for eksempel kompetansepakke om elevrettigheter og elevdemokrati.

Med hilsen

Bjørge Løhaugen
Saksbehandler

